

Plejeplan for Fakkemose og Lundemose 2018-2028

(delprojekt nr. 8 og 9)

Miljø- og
Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Indhold

1. Indledning.....	3
2. Beskyttelsesmæssig status	3
3. Beskrivelse af området og potentiale.....	4
4. Målsætning for Fakkemose og Lundemose.....	5
5. Plejeplan for området.....	5
5.1. Indgående aftaler	5
5.2. Tekniske anlæg	5
5.3. Drift af arealerne	6
5.4. Øvrige retningslinjer	6

1. Indledning

Som en del af EU LIFE-projekt, LIFE 70 (Rare Nature), skal der udarbejdes en plejeplan for områderne Fakkemosen og Lundemosen, der er omfattet af projektet.

Projektområdet udgør henholdsvis ca. 21 ha i Fakkemose og 11 ha i Lundemosen

Det er målsætningen i LIFE-projektet at genskabe og udvide arealet med habitatnaturtyperne rigkær 7230 og Hvas Avneknippe 7210*. Målsætningen udspringer fra Natura 2000 planens konkrete mål for naturtyper og arter fra 2010-2015 og er helt eller delvis videreført i seneste Natura 2000 plan (2016-2021).

Denne plejeplan afløser ikke den eksisterende plejeplan for det samlede område "Sydfynske Øhav", som ejes af Naturstyrelsen, men beskriver mere detaljeret de tiltag, der bruges for at nå de opstillede mål for projektområdernes udvikling af rigkær og hvas avneknippe, og hvordan arealet skal forvaltes fremover. Planen er gældende for perioden 2018-2024 og vil kunne justeres, såfremt der kommer ny viden på området eller der viser sig nye eller andre muligheder for at forbedre naturtypernes bevaringsstatus.

Plejeplanen er udarbejdet i medfør af aktion A3 i LIFE70 – projektet. Plejeplanen optages som bilag til Natura 2000- planen 2016-2021 for Natura 2000 område nr. 127 "Sydfynske Øhav", hvorved plejeplanen bliver "lovmæssig operationel".

2. Beskyttelsesmæssig status

Natura 2000 området Sydfynske Øhav udgøres af habitatområde H111 og fuglebeskyttelsesområderne F71 og F72. Udover det, er der i projektområderne flere andre områder, som er beskyttet af NBL. §3. (se kort 1)

I projektområdet er der bl.a. kortlagt habitatnaturtyperne nærringsrig sø (3150), rigkær (7230) og hvas avneknippe (7210*).

Af ynglefugle på udpegningsgrundlaget, findes desuden rørdrum, rørhøg, plettet rørvagtel og fjordterne.

3. Beskrivelse af området og potentiale

Fakkemose og Lundemose befinder sig på den sydøstligste del af Lolland, hvor moserne ligger geografisk tæt på hinanden og kysten. Begge moser har mosaikker af fugtige og tørre områder med beskyttet eng og mose, som er truet af tilgroning af træer og buske, især pil, sølvpoppe og birk.

Potentialet for de to områder er at sikre gunstig bevaringsstatus for den mosaik af hvas avneknippemose (7210*) og rigkær (7230) der er i moserne. Begge naturtyper er afhængige af lys og naturlig hydrologi, – det er derfor nødvendigt at sikre områderne lysåbne og så vidt muligt naturlig hydrologi i området. Tilgroningen imødegås ved indledende rydning, der følges op af en græsning, der især holder den del af mose lysåben som er rigkær og desuden forhindrer tilgroning af den del af mosen, som er af typen hvas avneknippe.

Med projektet er der iværksat følgende tiltag:

- 10 ha højjord er lagt til omkring Fakkemosen på nord- og sydsiden, så der kan etableres en regulær græsningsdrift af mosen.
- Slåning/rydning og græsning af 5-6 ha tilgroet mosaik af rigkær og hvas avneknippemose (Fakkemose)
- Tilslutning af vand til hegning (Fakkemose)
- Etablering af bro, så dyrene kan passere Fakkerenden (Fakkemose)

- Etablering af to vandhuller til gavn for stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) og spidssnudet frø (*Rana arvalis*) (Fakkemose).
- Differentieret rydning og slåning af engen og mosen for at forbedre udbredelsen af rigkær og hvas avneknippe på 3,5 ha(Lundemose)
- 2,6 km hegn etableret med drikkeanordning til dyrene(Lundemose)
- Fældning af sølvpopler i skovbryn, så frøkilden fjernes og mere græsningsareal skabes. (Lundemose)
- Forbedret besøgsfaciliteter: 2 stk. infotavle

Der er særskilt søgt landdistriktsmidler som har finansieret:

- Ca. 4 km hegn, inkl. 4 led, vandingskop og stente (Fakkemosen)

4. Målsætning for Fakkemose og Lundemose

Målsætningen for området er ifølge LIFE70-projektet (Rare Nature), at:

- Genskabe og fremme udviklingen af habitatnaturtypen rigkær (7230)
- Sikrer gunstig bevaringsstatus for mosaikken af hvas avneknippe(7210*)
- Forbedrer hydrologien på projektområdet til gavn for stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) (Annex II og IV) og spidssnudet frø (*Rana arvalis*) .

5. Plejeplan for området

5.1. Indgående aftaler

Der er på en del af Fakkemosen indgået aftaler med lodsejer om samdrift i græsningen, hvor der samtidig er blevet udarbejdet en deklaration, som indebærer at arealet påføres dyrknings- og anvendelsesmæssige begrænsninger. Dette betyder bl.a. at arealet skal henligge som permanent græs, skov og naturareal, og hverken må omlægges, tilplantes, eller gødskes.

Via magelæg er der erhvervet arealer syd for mosen. På den måde er der skabt et tilpas stort bufferareal, som kan indgå i hegningen og som mindsker den direkte påvirkning af mosen fra den omkringliggende landbrugsdrift.

5.2. Tekniske anlæg

I forhold til publikumsfaciliteter og klargørelse af området til græsning samt forbedrende tiltag, er der blevet etableret/sat følgende tekniske anlæg op på projektområdet.

- Etablering af bro over Fakkerenden.
- Etablering af to vandhuller på tidligere landbrugsarealer (Fakkemose).
- 2,6 km hegn etableret med drikkeanordning til dyrene(Lundemose) og vand er ført frem til hegning v. Fakkemosen.
- to infotavler

5.3. Drift af arealerne

Før projektet var begge områder under tilgroning med træer og buske. Områderne var ikke interessante til afgræsning, dels pga. deres ringe størrelse, dels pga. manglende faciliteter. Tilgroningen er en trussel for rigkær og hvas avneknippe, som begge er sårbare naturtyper, der vil kræve fremtidig forvaltning. Det er ikke for nuværende muligt at ændre på hydrologien omkring Fakkemosen, grundet Fakkerenden, der aftager vand fra et større privatejet opland mod øst

Retningslinjer for driften af projektområderne:

- Afgræsning skal foregå med kreaturer i perioden 1.maj til 1.oktober eller længere, hvis arealets tilstand tillader det. Græsningstrykket er tilpasset de nuværende forhold og skal følges nøje for at sikre en forvaltning, der fremmer naturtyperne rigkær og hvas avneknippe. Området forventes at udvikle sig væsentligt fremover, som dyrene kommer rundt i området. Såfremt der opstår tørre somre kan der med fordel flyttes flere dyr til området, hvorved de normalt våde områder bliver afgræsset.
- Der er opsat indre hegn omkring tørvegrave. Efterhånden som området ændrer sig med påvirkning fra græsningdriften, bør hegningen justeres for begge områder.
- Tilskuds fodring må ikke finde sted. Dog kan der i forbindelse med indfangning af dyr foretages let fodring i fangfold. Evt. restfoder fjernes efterfølgende
- Lejlighedsvis kan der ske en opfølgning med rydning/slåning af træer og buske, som kan udgøre en trussel i ft. tilgroning.

5.4. Øvrige retningslinjer

Udover ovennævnte bestemmelser for den løbende pleje gælder følgende:

- Naturstyrelsen står for vedligeholdelsen af skilte og klaplåger.
- Forpagter står for vedligeholdelse af hegn og udgifter til vandforbrug